

ПрАТ “ВНЗ “МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ”

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

Кафедра філософії та суспільних дисциплін

Затверджую:
Директор ІННІСН

Яна РАЄВСЬКА

«31» серпня 2026 р.

Схвалено на засіданні кафедри
філософії та суспільних дисциплін
Протокол № 1 від 31.08 2026 р.
Завідувач кафедри

Тамара НИЧ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА»**

Спеціальності: загальноакадемічна дисципліна

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: _____

Спеціалізація: _____

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Яковенко Марина Леонідівна - доктор філософських наук, професор
кафедри філософії та суспільних дисциплін

(підпис)

Викладач:

Яковенко Марина Леонідівна - доктор філософських наук, професор
кафедри філософії та суспільних дисциплін

(підпис)

Силябус розглянуто на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін

Протокол № __ від _____ 2026 р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Етика та естетика
Шифр та назва спеціальності	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 20 год. Семінарські заняття: 14 год. Самостійна робота: 56 год.
Терміни вивчення дисципліни	3 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	Залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Яковенко Марина Леонідівна</i>	
Науковий ступінь	доктор філософських наук
Вчене звання	професор
Посада	професор кафедри філософії та суспільних дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	Основи академічного письма; етика та естетика
Напрями наукових досліджень	Естетика, філософія культури, етика, соціологія культури, соціологія молоді, соціологія масової комунікації
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=ENZAyVUAAAJ&hl=uk
Контактна інформація викладача:	
Е-mail:	mlyakov07@gmail.com
Контактний тел.	+38-095-500-02-50
Телефон кафедри	71-71
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-filosofii-ta-suspilnih-disciplin/yakovenko.html

Анотація курсу. Навчальна дисципліна “Етика та естетика” розкриває особливості її взаємозв’язку людини з мораллю, виявляє сутність компонентів естетичної свідомості, основні поняття, категорії та історичні закономірності художнього розвитку. Дана дисципліна залучає студентів до надбань світової та вітчизняної етико-естетичної думки, прищеплює навички та вміння, необхідні для творчої самореалізації у громадському та культурному житті, сприяє самовдосконаленню та вихованню моральної свідомості. Курс “Етика і естетика” допомагає застосовувати набуті знання на практиці, послуговуючись у своєму повсякденному житті основними моральними цінностями та категоріями етики, знайомить з основними течіями та напрямками мистецтва, формує естетичний смак та розвиває уявлення про прекрасне.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні закономірності становлення і розвитку моральної та естетичної свідомості людини, принципи етичного та естетичного ставлення до світу, суспільства, інших людей і самої себе. Основними проблемами курсу «Етика та естетика» є проблеми природи і сутності моралі, моральних цінностей і норм, свободи та відповідальності, добра і зла, справедливості, честі й гідності, а також проблеми естетичного освоєння дійсності, природи краси, мистецтва, творчості та естетичних цінностей.

Мета курсу: є засвоєння системи знань про мораль та норми поведінки; усвідомлення глобальних моральних проблем сучасності; вивчення правил етичної поведінки; культури спілкування, естетичної діяльності людини; основних естетичних категорій, видів мистецтва.

Завдання навчальної дисципліни: засвоєнні теоретичних знань з етикету, особливостей етичних кодексів, сімейної етики. Саме у цьому курсі студенти мають можливість ознайомитись і засвоїти навчальний матеріал, пов’язаний з основними школами і напрямками в історії етичної та естетичної думки, з найважливішими теоретичними проблемами мистецтва, естетичними поглядами відомих вітчизняних і зарубіжних мислителів. Теоретичні проблеми курсу пов’язані з найбільш актуальними і глобальними проблемами сучасної цивілізації.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни: Курс «Етика та естетика» безпосередньо пов’язаний із дисциплінами суспільного та гуманітарного циклу, зокрема «Філософія», «Психологія», «Риторика», «Етика ділового спілкування» та іншими навчальними дисциплінами, що спрямовані на формування світоглядної культури, комунікативних навичок та професійної компетентності здобувачів освіти.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність (ІК)	ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній і соціальній діяльності із застосуванням етичних та естетичних принципів, норм професійної поведінки, критичного мислення та культури комунікації.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність використовувати основні поняття та терміни етико-естетичної спрямованості у формуванні комунікативної компетентності та професійного іміджу. ЗК3. Здатність підтримувати моральні засади у соціальному і духовному розвитку суспільства та становленні людської особистості. ЗК4. Здатність забезпечувати дотримання морально-етичних норм поведінки.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН1. Знати основні поняття та терміни етики й естетики та застосовувати їх у професійній діяльності. ПРН2. Уміти застосовувати знання з етикету народів світу у професійній та міжособистісній комунікації. ПРН3. Усвідомлювати значення моральних цінностей у соціальному і духовному розвитку суспільства та становленні людської особистості.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Семінарськ і зан.	Самостійна робота	
Змістовний модуль 1 Розвиток етики і естетики від Античності до Відродження					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традиційний метод; аналітичний; синтетичний; пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок); інноваційні методи навчання
Тема 1	Предмет та завдання курсу. Категорії етики – ціннісні орієнтири моралі.	2	1	7	
Тема 2	Етика і естетика Античності.	3	2	6	
Тема 3	Етика і естетика Середньовіччя. Етична доктрина християнства. Символізм християнського мистецтва.	1	2	5	
Тема 4	Етика і естетика доби Відродження.	2	1	5	
Змістовний модуль 2 Етичні та естетичні вчення від Нового часу до сучасності					
Тема 5	Етика і естетика доби просвітництва.	3	1	6	

Тема 6	Етичні та естетичні концепції представників класичної німецької філософії.	2	1	5	(компетентнісний; проєктно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Тема 7	Естетика романтизму: заперечення нормативності.	2	2	6	
Тема 8	Етика та естетика в філософії постмодернізму.	1	1	5	
Тема 9	Теоретичні витоки і напрями некласичної естетики ХХ ст.	2	1	6	
Тема 10	Проблема етичних орієнтирів в сучасному суспільстві	2	2	5	
Модульна контрольна робота					
Всього:		20	14	56	
Форма контролю: залік					

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Етика та естетика» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекцій, вивчення базової і додаткової навчальної та наукової літератури, періодичних видань, електронних та Інтернет-джерел; опрацювання основних етичних та естетичних понять, категорій і проблем; аналіз моральних та естетичних явищ, норм і цінностей, особливостей етичної поведінки та естетичного ставлення до дійсності; виконання практичних завдань (написання рефератів, есе, підготовка доповідей, аналіз конкретних етичних ситуацій, прикладів професійної поведінки, творів мистецтва та інших культурних явищ, підготовка мультимедійних презентацій тощо) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; підготовку доповідей і презентацій за тематикою практичних занять; виконання індивідуальних завдань; підготовку до всіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації; підготовку аналітичних матеріалів, оглядів етичних та естетичних проблем, аналізу моральних ситуацій та інших видів діяльності, що використовуються в Академії, Інституті і на кафедрі. Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни «Етика та естетика», методичними рекомендаціями до виконання завдань та рекомендаціями викладача.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, комп'ютерні лабораторії, конференц-зали, бібліотека. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий

Поточний контроль здійснюють під час проведення семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, модульні);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем;
- самостійне виконанні практичних завдань.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; тестовий контроль;

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид навчальної роботи	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залік	Разом
Робота на практичних (семінарських) заняттях і самостійна робота	20	20		40
Модульна контрольна робота	20	20		40
			20	20
Разом	40	40	20	100

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Етика та естетика» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Етика та естетика»:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (А) ставиться за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% усіх завдань);
- оцінка «добре» (В) ставиться за виконання 80% усіх завдань;
- оцінка «добре» (С) ставиться за виконання 70% усіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) ставиться, якщо правильно виконано 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (Е) ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Вище наведені оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

«А» – 18-20 балів;

«В» – 16-17 балів;

«С» – 14-15 балів;
 «D» – 12-13 балів.
 «E» – 10-11 балів;
 «FX» – менше 10 балів.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Етика та естетика» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі **заліку** (письмово). Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума (проста або зважена) балів за змістовими модулями. Залік виставляється за результатами роботи здобувача освіти впродовж усього семестру. Рейтингова оцінка здобувача освіти складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних балів.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу:

- робота в команді, взаємоповага та конструктивна взаємодія між учасниками освітнього процесу;
- створення в аудиторії доброзичливої, творчої та відкритої атмосфери, що сприяє вільному висловленню думок, обговоренню різних поглядів та конструктивній самоіронії;
- виконання навчальних завдань у встановлені терміни;
- дотримання принципів академічної доброчесності;
- підготовку авторських та оригінальних доповідей, презентацій та інших видів навчальних робіт;
- дотримання норм етичної поведінки, культури спілкування та взаємної поваги під час аудиторних занять і виконання навчальних завдань.

Курс «Етика та естетика» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату в будь-яких його проявах. Усі роботи, доповіді, есе, реферати, презентації та інші види навчальної діяльності повинні бути оригінальними та авторськими, а використані цитати, ілюстративні матеріали, положення наукових праць та інші запозичення обов'язково супроводжуються посиланнями на першоджерела.

Порушення академічної доброчесності включають академічний плагіат, самоплагіат, фабрикацію, фальсифікацію, списування, обман, необ'єктивне оцінювання та інші форми недобросовісної поведінки в освітньому процесі.

Оцінювання здобувача освіти в курсі «Етика та естетика» здійснюється на основі: активності на лекційних та практичних заняттях; виконання завдань для самостійної роботи; підготовки доповідей, презентацій, есе та рефератів; участі у практичних проєктах, дискусіях, круглих столах та інших видах навчальної діяльності, спрямованих на формування аналітичних, комунікативних і дослідницьких навичок.

За рішенням викладача заохочувальні (бонусні) бали можуть нараховуватися за: участь у студентських науково-практичних конференціях, круглих столах, наукових гуртках, проблемних групах; виконання додаткових творчих та дослідницьких завдань; підготовку презентацій і проєктів, що виходять за межі обов'язкового навчального навантаження; опрацювання додаткових джерел, культурологічних та історичних матеріалів; підготовку самостійних дослідницьких матеріалів за тематикою курсу.

Політика курсу «Етика та естетика» визначається системою вимог викладача, що враховує норми чинного законодавства України та нормативні документи Академії. Вимоги охоплюють: дотримання академічної доброчесності, відвідування занять, правила поведінки, користування мобільними пристроями, дотримання дедлайнів, умови допуску до контролю, а також заохочення та стягнення.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Бралатан В., Гуцаленко Л., Здирко Н. Професійна етика. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 252 с.
2. Вебер М. Протестантська етика та дух капіталізму. К.: Наш формат, 2018. 216 с.
3. Виноградов Г. М. Етика та естетика: навчальний посібник для спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа». Дніпро: ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2023. 36 с.
4. Гончаров Г. М., Червона С. П. Етика та естетика [Текст]: навч. посіб. / Харків. держ. акад. фіз. культури, Каф. гуманітар. наук. Харків: Панов А. М. [вид.], 2021. 184 с.
5. Етика. Естетика / під ред. В. Панченко. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 432 с.
6. Етика та естетика: навчальний посібник для семінарських занять та самостійної роботи студентів фармацевтичних факультетів / І. Г. Утюж, Н. В. Спиця, М. О. Мегрелішвілі. Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. 81 с.
7. Етика та естетика: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 204 с.
8. Лозовий В., Требін М., Горлач М. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 1028 с.

Додаткова:

1. Миропольська Є. В. Естетичні засади «філософії абсурду» в мистецьких практиках ХХ століття: монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 156 с.
2. Ніцше Ф. По ту сторону добра и зла. К.: Форс, 2020. 288 с.
3. Спіноза Б. Етика. К.: Мультимедійне видавництво Стрельбицького, 2018. 120 с.
4. Станіславська К. Мистецькі форми сучасної видовищної культури. К.: Стилос, 2020. 272 с.
5. Тетарчук І. Етика та естетика. Для підготовки до іспитів. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 316 с.